



ROMANIA
PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ
doc@cdep.ro

Condiții de acces în magistratură în unele state membre ale Uniunii Europene

VIRGILIA IOAN
IANUARIE 2022

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților. Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă. Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Virgilia Ioan

Consilier parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

Potrivit [Declarației de la Bordeaux – Judecătorii și procurorii într-o societate democratică](#) (document al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni și Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni, elaborat în noiembrie 2009 la solicitarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei), *împărtășirea unor principii juridice și valori etice comune de către toți profesioniștii implicați în procesul judiciar, este esențială pentru administrarea corectă a justiției. Formarea, inclusiv formarea managerială, reprezintă atât un drept cât și o obligație pentru judecători și procurori. O astfel de formare trebuie să fie organizată pe fundamentul imparțialității și evaluată în mod obiectiv și regulat în ceea ce privește eficiența. Acolo unde este cazul, formările comune pentru judecători, procurori și avocați pe teme de interes comun, pot contribui la realizarea unei justiții de cea mai înaltă calitate.*

Materialul documentar sintetizează în tabel informațiile privind formarea inițială obligatorie pentru numirea în funcție a judecătorilor și procurorilor în state membre ale Uniunii Europene și menționează instituția națională care asigură formarea magistraților, folosind ca surse documentare:

- Legislația privind organizarea judecătorească, statutul judecătorilor și al procurorilor, organizarea și funcționarea instituțiilor care asigură formarea magistraților etc., în vigoare la data accesării portalurilor legislative naționale;
- Răspunsurile statelor UE în cadrul Centrului European pentru Cercetare și Documentare Parlamentară ([ECPRD](#)), respectiv solicitările 2572, 4212 și 4266;
- Publicațiile Rețelei Europene de Formare Judiciară pentru judecători și procurori ([EJTN](#));
- Informațiile oferite de Rețeaua Judiciară Europeană ([e-Justice](#)) în secțiunile [Profesii juridice](#) și [Bune practici de instruire](#) ;
- Strategia europeană în materie de formare judiciară, pentru perioada 2021-2024, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2_ro_act_part1_v2.pdf .

Țara	Cadrul juridic	Condiții	Instituția care asigură formarea magistraților/Observații
AUSTRIA	Legea privind serviciul judecătorilor și procurorilor (RStDG) și Legea privind practica judiciară (RPG)	Capitolul I, §2: - cetățenia austriacă; - cunoașterea limbii germane; - capacitate de exercițiu deplină; - aptitudini personale și profesionale neîngrădite, inclusiv aptitudinile sociale necesare îndeplinirii atribuțiilor de judecător; - a) absolvirea studiilor universitare de drept cu examen de licență (pentru cei admiși după data de 31 august 2009) sau b) finalizarea studiilor de master în drept, potrivit Legii studiilor universitare sau ale Legii privind studiile universitare de științe juridice, sau c) absolvirea de studii juridice și politice potrivit Regulamentului privind studiile juridice și examenele de stat; - practică judiciară, ca stagiar juridic, cu durata de 7 luni, la o instanță locală sau la un parchet. Durata stagiului poate fi prelungită la instanță sau parchet superioare, la cerere. Admiterea în practica judiciară este un drept legal, în măsura în care aceasta reprezintă, potrivit legii, o cerință profesională, de numire sau de autorizare. De la admiterea în stagiul pregătitor sunt excluse persoanele: a) condamnate la pedeapsa închisorii mai mare de 3 luni pentru o infracțiune săvârșită cu intenție, dacă nu au intervenit amnistia sau grațierea, și b) s-a dispus începerea urmăririi penale; - stagiul cu durata de 3 ani, ca judecător stagiar, și promovarea examenului final.	Nu există o instituție națională de formare a magistraților. Președintele instanței superioare de la nivel de land stabilește unde, pentru cât timp și în ce domenii urmează să fie instruit stagiarul (plan de formare). ¹

¹ [Legal professions in Austria](#), 2018, Ministerul Federal de Justiție al Republicii Austria.

BELGIA	Codul judiciar – Organizarea judecătorească și Legea din 31 iulie 2007 privind formarea judiciară și înființarea Institutului de Formare Judiciară	- legea privind formarea magistraților se aplică atât judecătorilor, cât și procurorilor; - diplomă de licență sau master în drept; - accesul în magistratură se face în trei moduri: a) prin efectuarea stagiului judiciar; b) prin promovarea examenului de aptitudini profesionale și c) prin promovarea unui examen oral de evaluare. Înaltul Consiliu al Justiției organizează examenele și face propunerile de numire după promovarea examenelor respective de către candidați; - condițiile de înscriere la examenele pentru admiterea la stagiul judiciar, care are durata de doi ani sunt: a) studii superioare de drept și b) practică în barou timp de doi ani sau experiență într-o profesie juridică timp de doi ani, în perioada de patru ani premergătoare înscrierii la concursul pentru admiterea la stagiul judiciar (art.259bis.9); - condiții de admitere la examenele de aptitudini profesionale (care oferă acces direct): a) studii superioare de drept cu licență sau master și b) exercitarea unei profesii juridice, ca activitate principală, timp de patru ani, în perioada de cinci ani premergătoare înscrierii la examen; - condiția de acces la examenul oral - 20 de ani de experiență într-o profesie juridică, respectiv: practicarea avocaturii 20 de ani/ 15 ani activitate în barou și cinci ani de experiență într-o profesie care presupune cunoștințe solide de drept; candidații care au ocupat funcția de judecător adjunct sau consilier timp de cinci ani trebuie să fi exercitat profesia de avocat ca activitate profesională principală timp de 15 ani; această cale de acces în magistratură este destinată unui număr limitat de persoane, potrivit art.187, 191 și 194 din Codul judiciar; - candidații respinși de cinci ori la concursul de admitere la stagiul judiciar și la examenele de aptitudini profesionale sunt excluși de la orice participare ulterioară la acest concurs; - magistrații au dreptul la formare continuă timp de 5 zile lucrătoare în timpul unui an judecătoresc.	Institutul de Formare Judiciară (L’Institut de Formation Judiciaire)
--------	---	--	---

BULGARIA	Legea privind organizarea judecătorească	- cetățenie bulgară; - aptitudini morale și profesionale, astfel cum sunt prevăzute în Codul de etică și conduită profesională al magistraților bulgari; - să nu fi fost condamnat/ă la pedeapsa închisorii pentru săvârșirea unei infracțiuni cu intenție; - să nu fi prejudiciat imaginea sistemului judiciar; - să fie apt din punct de vedere mental; - absolvirea de studii juridice, cu diplomă de licență; - parcurgerea unui stagiu de practică, cu durata de nouă luni, în cadrul Institutului Național de Justiție, pe bază de examen de admitere, și promovarea examenului final; - judecătorii și procurorii au statut de magistrat.	Institutul Național de Justiție
REPUBLICA CEHĂ	Legea nr.6/2002 privind instanțele și judecătorii și Legea nr.283/1993 privind statutul procurorului	- cetățenie cehă; - capacitate juridică; - 30 de ani împliniți; - fără antecedente penale; - studii superioare de drept cu durata de 5 ani și diplomă de master în drept la o universitate cehă; - stagiul pregătitor cu durata de 3 ani la Academia Judiciară și promovarea examenului final; - calitățile morale și profesionale necesare exercitării profesiei; - să accepte numirea și repartizarea la o anumită instanță.	Academia Judiciară este instituția de la nivel național care a preluat din 2005 formarea tuturor profesiilor juridice.
ESTONIA	Legea privind organizarea instanțelor și Legea privind organizarea parchetelor	Judecătorii trebuie să îndeplinească următoarele condiții: - cetățenie estonă și cunoașterea limbii estone; - diplomă de master în drept; - abilitățile morale și profesionale necesare exercitării profesiei de judecător; - să nu fi suferit o condamnare penală; - să nu fi fost exclus din profesia de judecător/notar/executor, din barou sau din serviciul public, pentru o abatere disciplinară; - să nu se afle în stare de insolvență; - cel puțin 5 ani de experiență într-o profesie juridică;	Consiliul de Formare a Judecătorilor

		- parcurgerea unui stagiu cu durata de 3 ani, organizat de Consiliul de Formare al Judecătorilor din cadrul Curtii Supreme și promovarea examenului final. (art.44). Procurorii trebuie să îndeplinească următoarele condiții (art.15): - cetățenie estonă, capacitate juridică deplină și 21 de ani împliniți; - diplomă de master în drept, cunoașterea limbii estone la nivel C1, înalte calități morale; - abilități personale și profesionale necesare exercitării profesiei; - apt fizic și psihic; - să nu fi suferit o condamnare pentru săvârșirea unei infracțiuni cu intenție, să nu fi fost eliberat din serviciul public pentru o abatere disciplinară, să nu fi fost exclus din Baroul Eston sau demis dintr-un birou notarial, să nu se afle în conflict de interese.	
FINLANDA	Legea privind instanțele	- cetățenie finlandeză; - reputație integră; - studii de drept la nivel de master (altele decât master în drept internațional sau drept comparat) și stagiu cu durata de un an pe lângă o instanță de fond - experiență într-o profesie juridică timp de 3 ani; - abilități personale necesare exercitării profesiei; - cunoașterea limbilor finlandeză și suedeză la cel mai înalt nivel; - procurorii trebuie să aibă diplomă de master în drept (alta decât drept internațional sau drept comparat) și experiență în instanță sau stagiu cu durata de șase luni ca procuror subordonat temporar.	Consiliul de Formare Judiciară
FRANȚA	Ordonanța no. 1270/1958 privind legea organică a magistraturii	Magistrații de profesie se împart în două categorii - judecători (<i>magistrats du siège</i>) și procurori (<i>magistrats du parquet</i>) - și au, în general, același parcurs de formare; condițiile care trebuie îndeplinite: - naționalitate franceză; - capacitate juridică deplină și o bună reputație; - să fi satisfăcut serviciul național; - să fie apt fizic și psihic pentru exercitarea profesiei (art.16);	Școala Națională de Magistratură (<i>École Nationale de la Magistrature</i>)

		- studii universitare de drept cu durata de cel puțin patru ani; - stagiul, ca auditor de justiție, cu durata de 31 de luni la Școala Națională de Magistratură; - admiterea ca auditor de justiție este deschisă și funcționarilor publici reglementați de titlurile I, II, III și IV din statutul general al funcționarilor publici ai statului și autorităților locale, militarilor și altor agenți ai statului, ai autorităților locale și ai instituțiilor publice ale acestora, aflați în activitate, detașați, în concediu pentru creșterea copilului sau în îndeplinirea serviciului național, dovedind, la data de 1 ianuarie a anului concursului, patru ani de vechime în aceste calități (art.17.2); - de asemenea, admiterea ca auditor de justiție este deschisă și persoanelor care dovedesc o experiență de opt ani într-una sau mai multe activități profesionale, în exercitarea unuia sau mai multor mandate de membru al unei adunări alese a unei autorități locale sau în exercitarea unei funcții judiciare non-profesionale. Durata acestor activități, mandate sau funcții poate fi luată în considerare numai dacă persoanele în cauză nu aveau, atunci când le-au exercitat, calitatea de magistrat, funcționar public, militar sau agent public (art.17.3); - pot fi numite direct auditori de justiție persoanele care dețin următoarele calificări: titlu de doctor în drept și o altă diplomă de absolvire de studii superioare; titlu de doctor în drept și cel puțin trei ani experiență ca avocat asistent; cinci ani studii universitare de drept și trei ani experiență ca avocat asistent; cinci ani studii universitare de drept și trei ani predare/cercetare juridică într-o instituție publică de învățământ superior (art.18.1).	
GERMANIA	Legea privind profesia de judecător <i>(Deutsches Richtergesetz – DRiG)</i>	- numirea judecătorilor și a procurorilor, cu excepția instanțelor federale și a procurorului general de la Curtea Federală de Justiție, intră în competența landurilor. În timp ce procedurile de selectare și numire variază la nivel de land, există elemente de bază comune, în special principiul meritului (<i>Leistungsprinzip</i> -consacrat în art.33.2 din Legea fundamentală) și controlul judiciar al procesului și deciziei referitoare la numiri. În practică, pentru numirea în funcția de judecător stagiar, care în mod normal precedă funcția de judecător pe viață, notele obținute la	Academia Germană a Judecătorilor (<i>Deutsche Richterakademie</i>) oferă formare continuă (nu inițială) judecătorilor și procurorilor.

		examen reprezintă un factor deosebit de important în determinarea competenței profesionale. În acest proces, fiecare solicitant are dreptul, echivalent cu un drept fundamental, de a fi inclus în selecția candidaților pe baza rezultatelor, ca postul liber să fie anunțat public, iar numirea să fie un proces decizional transparent și verificabil. Solicitantul nereușit trebuie să fie informat cu privire la rezultatul selecției în timp util, astfel încât să poată beneficia de protecție juridică efectivă în conformitate cu articolul 19 alin. (4) din Legea fundamentală. - cetățenie germană, în sensul art.116 din Legea fundamentală; - să ofere garanția că apără în orice moment ordinea democratică a statului, potrivit Legii fundamentale; - să aibă calificarea corespunzătoare; - să aibă abilitățile sociale necesare. - studii universitare de drept/științe juridice, cu durata de 4 ani și jumătate, cu promovarea primului examenului de stat, și - un stagiul pregătitor, cu promovarea celui de-al doilea examen de stat; - un profesor titular la o universitate de drept/științe juridice este calificat pentru a ocupa funcția de judecător (art.7); - poate fi numită judecător pe viață (<i>Richter auf Lebenszeit</i>) o persoană care, timp de 3 ani, a profesat ca judecător stagiari; echivalente sunt experiența de minimum doi ani ca: înalt funcționar public; experiența în serviciul public german sau în serviciul unei instituții interguvernamentale sau supranaționale, dacă tipul și importanța activității corespund unui post superior; profesor de drept titular la o universitate germană; avocat, notar sau evaluator (art.10).	Stagiul pregătitor are o durată de 2 ani și poate avea loc la o instanță ordinară în materie civilă, un parchet sau o instanță în materie penală, o autoritate administrativă, un cabinet de avocatură sau la o secție de votare unde este garantată o pregătire adecvată (art.5b). Orice persoană care îndeplinește cerințele de calificare prevăzute în lege, poate ocupa funcții judiciare la nivel federal și în orice land german (art.6a).
GRECIA	Legea nr.1756/1988 – Codul privind statutul instanțelor și al judecătorilor	- cetățenie elenă; - vârsta de 28 - 45 de ani; - studii superioare de drept și un stagiul de formare, cu durata de 18 luni la Școala Națională de Justiție, pentru numirea ca judecători în instanțe administrative/civile/penale sau ca procurori publici; - după promovarea examenelor de la finalul stagiului, urmează o perioadă de probă ca asistent de judecător, cu durata de 10 luni;	Școala Națională de Justiție

		- noul Cod al Personalului din Justiție a fost adoptat la 24 aprilie 2021. ²	
ITALIA	Decretul Legislativ nr.160/2006 privind accesul în magistratură	- cetățenie italiană; - capacitate de exercițiu deplină; - conduită ireproșabilă; - să nu fi fost respins de trei ori la admiterea la stagiul de formare profesională; - studii universitare de drept, cu durata de cel puțin patru ani și promovarea examenului de licență, cu excepția persoanelor care au grad de doctor în drept; - stagiul juridic cu durata de 18 luni la Școala Națională de Magistratură, pe bază de examen de admitere; - pot susține examenul pentru admiterea la Școala Națională de Magistratură: magistrații administrativi și ai Curții de Conturi cu vechime 5 ani, profesorii universitari, funcționarii publici cu studii juridice și vechime 5 ani, avocații care nu au suferit sancțiuni disciplinare, magistrații onorifici cu vechime 6 ani, titularii de doctorate în științe juridice; - toți magistrații sunt supuși unor evaluări profesionale (în număr de șapte, în întreaga carieră), o dată la patru ani, de către Consiliul Superior al Magistraturii. Dacă evaluarea este negativă, magistratul va fi evaluat din nou, după doi ani; dacă a doua evaluare este negativă, aceasta conduce la concediere.	Școala Națională de Magistratură (<i>Scuola Superiore della Magistratura</i>)
LETONIA	Legea privind puterea judecătorească și Legea privind organizarea Parchetelor	- cetățenie letonă și cunoașterea limbii letone la cel mai înalt nivel; - studii superioare de drept cu diplomă de licență, master sau doctorat; - reputație impecabilă; - a împlinit 30 de ani; - candidații la funcția de judecător vor fi selectați pe bază de concurs. La recomandarea ministrului justiției și a președintelui Curții Supreme, Consiliul Judiciar aprobă regulamentul concursului;	Centrul de Formare Judiciară

² Raportul 2021 privind situația statului de drept în Grecia, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0709>

		- pentru numirea ca judecător la o instanță locală: vechime de 5 ani ca avocat/asistent de judecător; - pentru numirea ca judecător la o instanță regională: vechime de 6 ani/master sau doctorat ca judecător local și aviz favorabil; profesor universitar/avocat/procuror cu vechime de 10 ani; fost judecător al Curții Constituționale/instanțe internaționale/instanțe supranaționale; - pentru numirea ca judecător la Curtea Supremă: judecător local/regional cu 10 ani vechime/masterat sau doctorat; profesor universitar/avocat/procuror cu 15 ani vechime; fost judecător al Curții Constituționale/instanțe internaționale/instanțe supranaționale; - nu pot fi numite judecători persoanele care: au fost condamnate pentru săvârșirea unei infracțiuni, indiferent de grațiere, amnistie, prescripție; față de care s-a început urmărirea penală; sunt declarate insolvente de mai puțin de 5 ani; au colaborat cu structurile de represiune comuniste; au fost excluse din profesia juridică pentru abateri disciplinare, de mai puțin de 5 ani; - procurori: cetățenie letonă, reputație impecabilă, a împlinit 25 de ani, a absolvit studii superioare juridice și are calificarea de avocat sau grad de master/doctorat, a efectuat un stagiu în cadrul Parchetului sau un program de stagiu și a primit avizul comisiei de atestare a procurorilor, potrivit legii.	
--	--	--	--

LUXEMBURG	Legea din 7 martie 1980 privind organizarea judecătorească	- cetățenie luxemburgheză; - capacitate de exercițiu deplină și garanțiile morale necesare profesiei; - cunoașterea la un nivel adecvat a limbilor luxemburgheză/<i>Lëtzebuergesch</i>, franceză și germană; - apt fizic și psihic; - studii universitare de drept la nivel de master și doi ani de pregătire practică, ca avocat stagiar, într-unul dintre cele două barouri, cu promovarea examenului final; - stagiul judiciar sau notarial, cu durata de cel puțin un an, ca atașat de justiție;	În Marele Ducat al Luxemburgului nu există o instituție pentru formarea magistraților. Pe baza unui acord încheiat între Ministerul Justiției din Luxemburg și Scoala Națională de Magistratură (ENM) din Bordeaux, atașatii de justiție urmează cursuri cu durata de aproximativ două luni, susținute de lectori ENM, asistați de magistrați luxemburghezi.
POLONIA	Legea din 23 ianuarie 2009 privind înființarea Școlii naționale de formare a judecătorilor și procurorilor	- cetățenie poloneză; - capacitate deplină de exercițiu; - vârsta de maximum 35 de ani la data susținerii primului examen de admitere la Școala națională de formare a judecătorilor și procurorilor; - reputație impecabilă; - nu a suferit o condamnare pentru săvârșirea unei infracțiuni; - apt fizic și psihic pentru exercitarea profesiei; - studii superioare de drept la nivel de master; - stagiul de formare, cu durata de 36 de luni, la Școala națională de formare a judecătorilor și procurorilor.	Școala națională de formare a judecătorilor și procurorilor (<i>Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury</i>)
PORTUGALIA	Legea nr.2/2008 privind formarea magistraților , modificată prin Decretul-lege nr.57/2020	- cetățean portughez sau cetățean al unei țări vorbitoare de limbă portugheză, cu reședința permanentă în Portugalia și care, în condițiile legii și sub rezerva reciprocității, are dreptul să profeseze ca judecător; - capacitate juridică deplină; - să îndeplinească toate condițiile prevăzute de Legea funcționarilor publici; - vârsta minimă de 18 ani, capacitate juridică, apt fizic și psihologic etc.; - studii superioare de drept sau comparabile;	Centrul de Studii Judiciare (<i>Centro de Estudos Judiciários</i>)

		- diplomă de master sau doctorat sau experiență de 5 ani într-o profesie juridică; - stagiul de practică, cu durata de 18 luni, ca auditori de justiție la Centrul de Studii Judiciare; - după promovarea examenelor de la sfârșitul stagiului, urmează o perioadă de un an ca judecător în sistem <i>internship</i>, sub supraveghere; - din momentul numirii ca judecători, timp de 5 ani incumbă obligația de a activa în sistemul judiciar; în caz contrar, dacă nu există o justificare, se va returna statului contravaloarea bursei de studii.	
SPANIA	Legea organică nr.6/1985 privind sistemul judiciar	- potrivit art.299, există trei categorii de cariere judiciare: magistrat al Curții Supreme (cu statut special, reglementat prin lege organică), magistrat (<i>Magistrado</i>) și judecător (<i>Juez</i>); - admiterea în cariera judiciară se va face pe bază de merit și capacitate de exercitare a funcției judiciare (art.301); - cetățenie spaniolă; - vârsta de 18 ani împliniți; - capacitate de exercițiu deplină; - apt fizic și psihic; - să nu fi fost condamnat pentru săvârșirea unei infracțiuni cu intenție și să nu se afle în desfășurarea unui proces penal; - studii superioare de drept, cu diplomă de licență; - stagiul de pregătire la Școala de Magistratură, cu durata de 3 ani; - categoria "Magistrat" constituie o categorie de promovare în cadrul sistemului judiciar pentru judecătorii cu trei ani vechime efectivă în calitate de judecători, fără a aduce atingere posibilității de intrare directă în cariera judiciară la categoria "Magistratură", pe bază de concurs, pentru juriștii cu peste zece ani de practică profesională, cunoscut sub denumirea de „nivelul al patrulea” - întrucât unul din patru posturi vacante din categorie este rezervat acestei forme de acces la justiție (art. 311); - după primii ani de practică profesională, respectiv între patru și șapte ani, judecătorul (<i>Juez</i>) este promovat în categoria magistrat (<i>Magistrados</i>), după promovarea probelor de evaluare profesională.	Școala de Magistratură (Escuela Judicial)

